HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

15 noiembrie 2007 *

În cauza C-162/06,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Tribunal Supremo (Spania), prin Decizia din 7 martie 2006, primită de Curte la 27 martie 2006, în procedura

International Mail Spain SL, fostă TNT Express Worldwide Spain SL,

împotriva

Administración del Estado,

Correos,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul P. Jann (raportor), președinte de cameră, domnii A. Tizzano, R. Schintgen, A. Borg Barthet și M. Ilešič, judecători,

* Limba de procedură: spaniola.

avocat general: domnul M. Poiares Maduro,
grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 15 martie 2007,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru International Mail Spain SL, de R. Ballesteros Pomar, abogada;

— pentru guvernul spaniol, de domnul F. Díez Moreno, în calitate de agent;

— pentru guvernul belgian, de doamna A. Hubert, în calitate de agent;

— pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii R. Vidal Puig și K. Simonsson, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 8 mai 2007,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 7 alineatul (2) din Directiva 97/67/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 1997 privind normele comune pentru dezvoltarea pieței interne a serviciilor poștale ale Comunității și îmbunătățirea calității serviciului (JO 1998, L 15, p. 14, Ediție specială, 06/vol. 3, p. 12).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între International Mail Spain SL (denumită în continuare „International Mail"), fostă TNT Express Worldwide Spain SL, pe de o parte, și Administración del Estado și Correos, pe de altă parte, cu privire la Decizia din 16 iunie 1999 a Secretaría General de Comunicaciones (Ministerio de Fomento) (Direcția generală de comunicații din cadrul Ministerului Infrastructurii și Comunicațiilor, denumită în continuare „Direcția generală de comunicații") de sancționare a International Mail pentru furnizarea, fără autorizarea operatorului prestator al serviciului poștal universal, de servicii poștale rezervate acestuia din urmă.

Cadrul juridic

Reglementarea comunitară

3 Directiva 97/67 stabilește, potrivit articolului 1 din aceasta, norme comune privind, printre altele, prestarea unui serviciu poștal universal în cadrul Comunității Europene și criteriile ce definesc serviciile susceptibile de a fi rezervate prestatorilor serviciului universal.

4 În temeiul articolului 3 alineatul (1) din directiva menționată, statele membre asigură că utilizatorii beneficiază de dreptul la un serviciu universal care implică prestarea permanentă a unui serviciu poștal de o calitate determinată în toate punctele de pe teritoriul lor la prețuri accesibile pentru toți utilizatorii. Acest serviciu universal acoperă, potrivit alineatului (7) al articolului menționat, atât serviciile naționale, cât și serviciile transfrontaliere.

5 Articolul 7 din aceeași directivă, care face parte din capitolul 3 din aceasta, intitulat „Armonizarea serviciilor care pot fi rezervate", prevede:

„(1) În măsura în care este necesar pentru menținerea serviciului universal, serviciile care pot fi rezervate de către statele membre prestatorului sau prestatorilor serviciului universal sunt ridicarea, sortarea, transportul și livrarea expedierilor de corespondență internă, prin poștă accelerată sau nu, al căror preț este de cinci ori mai mic decât tariful public al unei expedieri de corespondență din primul nivel de greutate al celei mai rapide categorii standard, în cazul în care există asemenea categorie, cu condiția ca acestea să cântărească mai puțin de 350 de grame. […]

(2) În măsura în care este necesar pentru menținerea serviciului universal, poșta transfrontalieră și marketingul direct prin corespondență pot să fie rezervate în continuare în limitele de preț și greutate prevăzute la alineatul (1).

(3) Ca măsură complementară în vederea realizării pieței interne a serviciilor poștale, Parlamentul European și Consiliul decid, la 1 ianuarie 2000 cel târziu și fără a aduce atingere competenței Comisiei, cu privire la continuarea liberalizării treptate și controlate a pieței serviciilor poștale, în special în vederea liberalizării poștei transfrontaliere și marketingului direct prin corespondență, precum și cu privire la o viitoare revizuire a limitelor de preț și de greutate, cu efect de la 1 ianuarie 2003,

luând în considerare evoluțiile, în special cele de ordin economic, social și tehnologic, care au survenit până la acea dată și de asemenea luând în considerare echilibrul financiar al prestatorului sau prestatorilor serviciului universal, pentru a continua să se îndeplinească obiectivele prezentei directive.

[…]”

6 Considerentele (16) și (19) ale Directivei 97/67 prevăd:

„(16) Întrucât menținerea unui ansamblu al acestor servicii ce pot fi rezervate, în conformitate cu normele [T]ratatului [CE] și fără a aduce atingere aplicării normelor de concurență, apare justificată pentru a asigura funcționarea serviciului universal în condiții de echilibru financiar; […]

[…]

(19) Întrucât este rezonabil să se permită ca, în mod provizoriu, marketingul direct prin corespondență și poșta transfrontalieră să poată în continuare să fie rezervate în limitele de preț și de greutate prevăzute; […]”

7 Directiva 97/67 a intrat în vigoare la 10 februarie 1998 și termenul acordat statelor membre pentru transpunerea acesteia a expirat la 10 februarie 1999, conform articolului 24 primul paragraf din aceasta.

8 Directiva 2002/39/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 iunie 2002 de modificare a Directivei 97/67/CE privind continuarea deschiderii spre concurență a serviciilor poștale ale Comunității (JO L 176, p. 21, Ediție specială, 06/vol. 4, p. 178), prin articolul 1 punctul 1, a înlocuit articolul 7 din Directiva 97/67 cu următorul text:

„(1) În măsura în care este necesar pentru a asigura menținerea serviciului universal, statele membre pot continua să rezerve servicii pentru prestatorul sau prestatorii de servicii universale. Aceste servicii se limitează la avizarea, sortarea, transportul și livrarea obiectelor de corespondență internă și de poștă transfrontalieră de recepție, prin livrare accelerată sau nu, cu respectarea ambelor limite de greutate și preț următoare. Limita de greutate este de 100 de grame începând cu 1 ianuarie 2003 și de 50 de grame începând cu 1 ianuarie 2006. Aceste limite de greutate nu se aplică începând cu 1 ianuarie 2003 în cazul în care prețul este mai mare sau egal cu de trei ori tariful public pentru un obiect de corespondență din primul segment de greutate din categoria cea mai rapidă și nici începând cu 1 ianuarie 2006 în cazul în care prețul este mai mare sau egal cu de două ori și jumătate acest tarif.

[…]

În măsura în care este necesar pentru a asigura prestarea serviciului universal, marketingul direct prin corespondență poate fi rezervat în continuare, în aceleași limite de greutate și preț.

În măsura în care este necesar pentru a asigura prestarea serviciului universal, de exemplu atunci când anumite sectoare din activitatea poștală au fost deja liberalizate sau din cauza unor trăsături specifice ale serviciilor poștale dintr-un stat membru, poșta transfrontalieră de expediere poate fi rezervată în continuare, în aceleași limite de greutate și preț.

[…]

(3) Comisia finalizează un studiu prospectiv care evaluează, pentru fiecare stat membru, impactul realizării complete în 2009 a pieței interne a serviciilor poștale asupra serviciului universal. Pe baza concluziilor studiului, Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului, până la 31 decembrie 2006, un raport însoțit de o propunere care să confirme, după caz, termenul 2009 pentru realizarea completă a pieței interne a serviciilor poștale sau determinarea unei alte etape, având în vedere concluziile studiului."

9 Considerentele (15)-(17), (20), (22) și (23) ale Directivei 2002/39 au următorul cuprins:

„(15) Este necesar să se asigure că următoarele etape ale deschiderii pieței sunt importante în esența lor și realizabile în practică de către statele membre, asigurându-se, în același timp, continuitatea serviciului universal.

(16) Reducerea generală la 100 de grame în 2003 și 50 de grame în 2006 a limitelor de greutate ale serviciilor care pot fi rezervate prestatorilor de servicii universale, însoțită de deschiderea completă pentru concurență a poștei transfrontaliere de expediere, cu posibile excepții, în măsura necesară pentru a asigura prestarea serviciului universal, reprezintă etape ulterioare relativ simple și controlate, care sunt totuși semnificative.

(17) […] [P]oșta transfrontalieră de expediere sub limita de greutate de 50 de grame reprezintă aproximativ 3 %, în medie, din totalul veniturilor poștale ale prestatorilor de servicii universale.

[…]

(20) Poșta transfrontalieră de expediere reprezintă, în medie, 3 % din totalul veniturilor poștale. Deschiderea acestui segment al pieței în toate statele membre, cu excepțiile necesare pentru a asigura prestarea serviciului universal, ar permite altor operatori poștali să colecteze, să sorteze și să transporte toată corespondența transfrontalieră de expediere.

[…]

(22) Stabilirea imediată a unui calendar, în vederea unor pași suplimentari înspre realizarea completă a pieței interne a serviciilor poștale, este importantă, atât pentru viabilitatea serviciului universal pe termen lung, cât și pentru dezvoltarea continuă a unor poște moderne și eficiente.

(23) Este necesar să se continue asigurarea posibilității ca statele membre să rezerve anumite servicii poștale pentru prestatorul sau prestatorii de servicii universale. Aceste acorduri vor permite prestatorilor de servicii universale să completeze procesul de adaptare a operațiunilor lor și a resurselor umane de care dispun la condiții de concurență sporită, fără a aduce atingere echilibrului lor financiar și deci fără a compromite prestarea garantată a serviciului universal."

10 Directiva 2002/39 a intrat în vigoare la 5 iulie 2002 și termenul acordat statelor membre pentru transpunerea acesteia a expirat la 31 decembrie 2002.

Reglementarea națională

11 Directiva 97/67 a fost transpusă în ordinea juridică spaniolă prin Legea privind serviciul poștal universal și liberalizarea serviciilor poștale (Ley 24/1998 del Servicio Postal Universal y de Liberalización de los Servicios Postales) din 13 iulie 1998 (denumită în continuare „Legea 24/1998”). Potrivit articolului 18 alineatul 1 C) din această lege, în versiunea sa în vigoare la data faptelor din acțiunea principală:

„Prestarea următoarelor servicii care fac parte din serviciul poștal universal este rezervată, cu titlu exclusiv, operatorului însărcinat cu furnizarea serviciului poștal universal în temeiul articolului 128 alineatul 2 din Constituție și în condițiile stabilite în capitolul următor:

[…]

C) Serviciul poștal transfrontalier de recepție și de expediere de scrisori și de cărți poștale, în limitele de greutate și de preț stabilite la litera B). În sensul prezentei legi, serviciul poștal transfrontalier desemnează serviciul poștal care provine sau are ca destinație alte state.”

Acțiunea principală și întrebarea preliminară

12 International Mail furniza servicii poștale transfrontaliere de expediere de cărți poștale în principalele locuri turistice spaniole. În acest scop, această societate a amplasat cutii de scrisori în hoteluri, campinguri, rezidențe, supermarketuri etc., în care utilizatorii puteau depune cărțile poștale cu destinație în străinătate după aplicarea de timbre pe care le puteau cumpăra de la punctele de vânzare a cărților poștale respective.

13 Direcția generală de comunicații a considerat că acest serviciu constituie o încălcare administrativă gravă, astfel cum este prevăzută de dispozițiile coroborate ale articolului 41 alineatul 3 litera a) și ale articolului 41 alineatul 2 litera b) din Legea 24/1998, care consta în „furnizarea de servicii poștale rezervate operatorului prestator al serviciului poștal universal fără autorizarea acestuia, ceea ce pune în pericol prestarea serviciului de către acesta din urmă".

14 Prin Decizia din 16 iunie 1999, Direcția generală de comunicații a aplicat societății International Mail o amendă în cuantum de 10 milioane ESP și i-a impus să se abțină de la oferirea și furnizarea de servicii poștale de același tip cu cele rezervate operatorului abilitat să asigure prestarea serviciului poștal universal, precum și să procedeze la retragerea tuturor cutiilor de scrisori și a informațiilor referitoare la serviciul respectiv.

15 Întrucât Tribunal Superior de Justicia de Madrid a respins acțiunea introdusă de International Mail împotriva deciziei menționate, considerând, printre altele, că Legea 24/1998 este conformă cu Directiva 97/67, această societate a formulat un recurs în fața instanței de trimitere.

16 Potrivit instanței de trimitere, soluția litigiului din acțiunea principală depinde într-o mare măsură de interpretarea care trebuie dată articolului 7 alineatul (2) din Directiva 97/67. Într-adevăr, în ipoteza în care articolul 18 alineatul 1 C) din Legea 24/1998 nu ar respecta condițiile enunțate în dispoziția comunitară menționată mai sus, nerespectarea unei astfel de norme naționale de către operatorii privați nu ar putea justifica o sancțiune administrativă de natura celei aplicate societății International Mail. Incertitudinea pe care o manifestă instanța menționată cu privire la interpretarea corectă a articolului 7 din Directiva 97/67 provine în special din noul mod de redactare a articolului potrivit Directivei 2002/39.

17 În aceste împrejurări, Tribunal Supremo a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 7 alineatul (2) din Directiva 97/67 […], care autorizează statele membre să includă poșta transfrontalieră în rândul serviciilor poștale rezervate, permite acestor state membre să rezerve această atribuire numai în măsura în care statele stabilesc că, în lipsa acesteia, echilibrul financiar al prestatorului serviciului universal este pus în pericol sau, dimpotrivă, statele respective pot menține această atribuire ținând seama de alte considerente, printre care oportunitatea referitoare la situația generală a sectorului poștal, inclusiv cea legată de gradul de liberalizare a sectorului respectiv existent la momentul luării deciziei privind menționata atribuire rezervată?”

Cu privire la întrebarea preliminară

Cu privire la admisibilitate

18 Guvernul spaniol apreciază că cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare este inadmisibilă, întrucât privește, în realitate, validitatea unei reglementări naționale, și

nu interpretarea unei reglementări comunitare. Într-adevăr, adresând Curții respectiva întrebare, instanța națională i-ar solicita, în realitate, să aprecieze dacă articolul 18 alineatul 1 C) din Legea 24/1998 este conform cu Directiva 97/67 sau dacă această dispoziție națională depășește limitele impuse de această directivă.

19 În această privință, trebuie să se amintească faptul că nu este de competența Curții să se pronunțe, în cadrul unei proceduri inițiate în temeiul articolului 234 CE, asupra compatibilității normelor de drept intern cu prevederile dreptului comunitar (a se vedea în special Hotărârea din 7 iulie 1994, Lamaire, C-130/93, Rec., p. I-3215, punctul 10, și Hotărârea din 19 septembrie 2006, Wilson, C-506/04, Rec., p. I-8613, punctul 34). În plus, în cadrul sistemului de cooperare judiciară stabilit prin articolul menționat, interpretarea prevederilor naționale este de competența instanțelor statelor membre, iar nu a Curții (a se vedea în special Hotărârea din 12 octombrie 1993, Vanacker și Lesage, C-37/92, Rec., p. I-4947, punctul 7, precum și Hotărârea Wilson, citată anterior, punctul 34).

20 În schimb, Curtea este competentă să furnizeze instanței naționale toate elementele de interpretare proprii dreptului comunitar care să îi permită acesteia să aprecieze compatibilitatea normelor de drept intern cu reglementarea comunitară (a se vedea în special Hotărârile citate anterior Lamaire, punctul 10, și Wilson, punctul 35).

21 În consecință, argumentele guvernului spaniol trebuie respinse, cu atât mai mult cu cât întrebarea adresată de instanța de trimitere privește în mod expres interpretarea unei dispoziții de drept comunitar.

22 Guvernul spaniol susține de asemenea că cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare este inadmisibilă, întrucât este lipsită de efect util și formulată în mod

ipotetic. Într-adevăr, Curtea nu ar putea să se pronunțe decât în termeni abstracți și generali cu privire la temeinicia atribuirii rezervate a poștei transfrontaliere operatorului responsabil cu furnizarea serviciului poștal universal, dar nu ar putea aprecia dacă o astfel de atribuire rezervată, prevăzută la articolul 18 alineatul 1 C) din Legea 24/1998, este întemeiată sau dacă, dimpotrivă, aceasta depășește limitele impuse de articolul 7 alineatul (2) din Directiva 97/67, o astfel de apreciere nefiind de competența sa.

23 În această privință, trebuie reamintit că, în cadrul procedurii instituite de articolul 234 CE, numai instanța națională care este sesizată cu soluționarea litigiului și care trebuie să își asume răspunderea pentru hotărârea judecătorească ce urmează a fi pronunțată are competența să aprecieze, luând în considerare particularitățile cauzei, atât necesitatea unei hotărâri preliminare pentru pentru a fi în măsură să pronunțe propria hotărâre, cât și pertinența întrebărilor adresate Curții. În consecință, în cazul în care întrebările adresate au ca obiect interpretarea dreptului comunitar, Curtea este, în principiu, obligată să se pronunțe (a se vedea în special Hotărârea din 18 iulie 2007, Lucchini, C-119/05, Rep., p. I-6199, punctul 43 și jurisprudența citată).

24 Pe de altă parte, simplul fapt că instanța comunitară este chemată să se pronunțe în temeni abstracți și generali nu poate avea ca efect să determine inadmisibilitatea unei cereri de pronunțare a unei hotărâri preliminare. Într-adevăr, una dintre caracteristicile esențiale ale sistemului de cooperare judiciară stabilit la articolul 234 CE implică faptul ca, la o întrebare privind interpretarea dreptului comunitar care îi este adresată, Curtea să răspundă în termeni mai degrabă abstracți și generali, în timp ce este de competența instanței de trimitere să soluționeze litigiul cu care este sesizată ținând cont de răspunsul Curții.

25 Prin urmare, cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare trebuie să fie considerată admisibilă.

Cu privire la fond

26 Prin intermediul întrebării sale, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 7 alineatul (2) din Directiva 97/67 trebuie interpretat în sensul că permite statelor membre să rezerve poșta transfrontalieră prestatorului serviciului poștal universal numai în măsura în care acestea stabilesc că, în lipsa unei astfel de rezerve, echilibrul financiar al prestatorului este pus în pericol sau dacă alte considerente referitoare la situația generală a sectorului poștal, inclusiv simpla oportunitate, sunt suficiente pentru a justifica respectiva rezervare.

27 Articolul 7 alineatul (2) din Directiva 97/67 permite statelor membre să rezerve în continuare prestatorului serviciului poștal universal poșta transfrontalieră, în anumite limite de preț și greutate, „[î]n măsura în care este necesar pentru menținerea serviciului universal". Aceeași condiție se aplică, pe de altă parte, potrivit alineatelor (1) și (2) din articolul menționat, posibilității de a rezerva prestatorului serviciului poștal universal, în anumite limite de preț și greutate, ridicarea, sortarea, transportul și livrarea expedierilor de corespondență internă, precum și marketingul direct prin corespondență.

28 Trebuie constatat de la început că utilizarea cuvântului „necesar" se opune ca respectiva rezervare să fie justificată prin simple considerente de oportunitate.

29 Motivele care au determinat legiuitorul comunitar să prevadă posibilitatea unei astfel de rezerve sunt explicate în considerentul (16) al Directivei 97/67, potrivit căruia „menținerea unui ansamblu al acestor servicii ce pot fi rezervate, în conformitate cu normele tratatului și fără a aduce atingere aplicării normelor de concurență, apare justificată pentru a asigura funcționarea serviciului universal în condiții de echilibru financiar".

30 În ceea ce privește, în acest context, marketingul direct prin corespondență și poșta transfrontalieră în special, în considerentul (19) al Directivei 97/67, legiuitorul comunitar a precizat că este „rezonabil să se permită ca, în mod provizoriu, marketingul direct prin corespondență și poșta transfrontalieră să poată în continuare să fie rezervate […]”.

31 Obiectivul articolului 7 alineatul (2) din Directiva 97/67 este, așadar, să garanteze menținerea serviciului poștal universal, în special prin dotarea acestuia cu resursele necesare pentru a putea să funcționeze în condiții de echilibru financiar.

32 Această interpretare este, pe de altă parte, coroborată cu faptul că echilibrul financiar al prestatorului serviciului poștal universal este unul dintre criteriile esențiale care, în temeiul articolului 7 alineatul (3) din directiva menționată, trebuie luate în considerare de către Parlamentul European și Consiliu cu ocazia deciziei lor ulterioare cu privire la continuarea liberalizării treptate și controlate a pieței serviciilor poștale, în special în vederea liberalizării poștei transfrontaliere.

33 Criteriul echilibrului financiar a fost deja luat în considerare de jurisprudența Curții în materie de servicii poștale anterior intrării în vigoare a Directivei 97/67 și referitoare, în special, la articolul 90 din Tratatul CE (devenit articolul 86 CE).

34 Potrivit jurisprudenței menționate, statele membre pot conferi unui prestator al serviciului poștal universal, în calitate de întreprindere căreia i-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general, drepturi exclusive care pot să restrângă sau chiar să excludă concurența, în măsura în care acest lucru este necesar pentru a-i permite să își îndeplinească misiunea de interes general și în special să beneficieze de condiții acceptabile din punct de vedere economic (a se vedea Hotărârea din 19 mai 1993, Corbeau, C-320/91, Rec., p. I-2533, punctele 14-16).

35 În această privință, reiese din aceeași jurisprudență că nu este necesar ca echilibrul financiar sau viabilitatea economică a întreprinderii căreia i-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general să fie amenințate. Este suficient ca, în lipsa drepturilor în litigiu, să nu fie îndeplinite misiunile speciale atribuite întreprinderii sau ca menținerea acestor drepturi să fie necesară pentru a permite titularului lor să îndeplinească misiunile de interes economic general care i-au fost atribuite în condiții acceptabile din punct de vedere economic (Hotărârea din 17 mai 2001, TNT Traco, C-340/99, Rec., p. I-4109, punctul 54).

36 În acest context, Curtea a precizat că obligația titularului acestei misiuni de a asigura prestarea serviciilor sale în condiții de echilibru economic presupune posibilitatea unei compensări între sectoarele de activitate rentabile și sectoarele mai puțin rentabile și justifică, prin urmare, o limitare a concurenței, din partea întreprinzătorilor particulari, la nivelul sectoarelor rentabile din punct de vedere economic (Hotărârea Corbeau, citată anterior, punctul 17).

37 Această jurisprudență referitoare la dreptul primar este pertinentă și în contextul cauzei din acțiunea principală și aceasta cu atât mai mult cu cât Directiva 97/67 amintește în mod expres și în mai multe rânduri că normele tratatului trebuie să fie respectate cu ocazia atribuirii unui drept exclusiv.

38 Astfel, articolul 4 din Directiva 97/67 prevede că „[f]iecare stat membru determină, în conformitate cu legislația comunitară, obligațiile și drepturile atribuite prestatorului sau prestatorilor serviciului universal și le publică". În același sens, în considerentul (16) al aceleiași directive, precum și în considerentul (41), potrivit căruia directiva „nu afectează aplicarea normelor tratatului, în special normele de concurență și privind libertatea de a presta servicii", se subliniază că astfel de norme, în special cele privind concurența, trebuie să fie respectate.

39 Rezultă din jurisprudența referitoare la dreptul primar, menționată la punctele 33-36 din prezenta hotărâre, că criteriul echilibrului financiar al serviciului poștal universal poate să fie luat în considerare în mod valabil de către un stat membru atunci când decide să rezerve poșta transfrontalieră și că acest criteriu trebuie, în principiu, astfel cum a subliniat avocatul general la punctele 26-31 din concluziile prezentate, să fie aplicat ținându-se cont numai de serviciile care constituie serviciul poștal universal, și nu de alte activități pe care prestatorul acestui serviciu le poate, după caz, exercita. Într-adevăr, este posibil ca acesta din urmă să exercite și alte activități economice care trebuie excluse de la beneficiul subvențiilor încrucișate provenind din serviciile rezervate.

40 Cu toate acestea, din jurisprudența menționată rezultă de asemenea că cerința prevăzută de articolul 7 alineatul (2) din Directiva 97/67 nu poate fi redusă numai la acest aspect financiar, în măsura în care nu ar fi exclus să existe alte motive pentru care, potrivit articolului 86 alineatul (2) CE, statele membre pot decide să rezerve poșta transfrontalieră pentru a se asigura că este îndeplinită misiunea specială atribuită prestatorului serviciului poștal universal.

41 Or, anumite considerente, precum oportunitatea, referitoare la situația generală a sectorului poștal, inclusiv cea legată de gradul de liberalizare a acestuia la momentul adoptării unei decizii privind poșta transfrontalieră, nu sunt suficiente pentru a justifica rezervarea poștei transfrontaliere, cu excepția cazului în care, în lipsa unei astfel de rezervări, este împiedicată prestarea serviciul poștal universal sau respectiva rezervare este necesară pentru ca acest serviciu să poată fi furnizat în condiții acceptabile din punct de vedere economic.

42 Prin urmare, trebuie constatat că atât modul de redactare a articolului 7 alineatul (2) din Directiva 97/67, cât și obiectivul acestei dispoziții se opun ca decizia de a rezerva poșta transfrontalieră prestatorului serviciului poștal universal să fie justificată prin simple considerente de oportunitate.

43 Modificarea articolului 7 din Directiva 97/67 prin Directiva 2002/39 (denumită în continuare „Directiva 97/67 modificată"), la care instanța de trimitere face în mod expres referire pentru motivarea deciziei sale de a sesiza Curtea cu titlu preliminar, nu infirmă această interpretare.

44 Într-adevăr, trebuie amintit că articolul 7 alineatul (1) al patrulea paragraf din Directiva 97/67 modificată prevede că „[î]n măsura în care este necesar pentru a asigura prestarea serviciului universal, de exemplu atunci când anumite sectoare din activitatea poștală au fost deja liberalizate sau din cauza unor trăsături specifice ale serviciilor poștale dintr-un stat membru, poșta transfrontalieră de expediere poate fi rezervată în continuare, în aceleași limite de greutate și preț".

45 Astfel cum arată Comisia Comunităților Europene în observațiile sale scrise, rezultă în special din considerentele (22) și (23) ale Directivei 2002/39 că articolul 7 alineatul (1) al patrulea paragraf din Directiva 97/67 modificată are drept obiectiv, la fel ca și articolul 7 alineatul (2) din Directiva 97/67, să nu se aducă atingere echilibrului financiar al serviciului poștal universal și, prin urmare, prestația garantată a acestui serviciu universal să nu fie compromisă.

46 Pe de altă parte, astfel cum subliniază și Comisia, ar fi contrar obiectivului Directivei 2002/39, care este continuarea deschiderii treptate și controlate a serviciilor poștale spre concurență, să se interpreteze articolul 7 alineatul (1) al patrulea paragraf din Directiva 97/67 modificată în sensul că acesta ar crește marja de libertate lăsată statelor membre.

47 În realitate, astfel cum a subliniat avocatul general la punctul 36 din concluziile prezentate, considerentul (16) al Directivei 2002/39, potrivit căruia „deschiderea completă pentru concurență a poștei transfrontaliere de expediere, cu posibile excepții, în măsura necesară pentru a asigura prestarea serviciului universal, reprezintă [o] etap[ă] ulterioar[ă] relativ simpl[ă] și controlat[ă], care [este] totuși semnificativ[ă]”, citit în coroborare cu considerentele (15), (17) și (20) ale aceleiași directive, menționează în mod clar natura excepțională a posibilității de rezervare a poștei transfrontaliere de expediere, astfel cum este aceasta prevăzută de articolul 7 alineatul (1) al patrulea paragraf din Directiva 97/67 modificată.

48 Prin urmare, exemplele prevăzute la articolul 7 alineatul (1) al patrulea paragraf din Directiva 97/67 modificată constituie, astfel cum a subliniat avocatul general la punctul 33 din concluziile prezentate, numai indicii care pot să orienteze aprecierea privind atribuirea de drepturi speciale prestatorului serviciului poștal universal, precum rezervarea prestării poștei transfrontaliere, fără ca acestea să poată fi de natură a modifica interpretarea care trebuie dată articolului 7 alineatul (2) din Directiva 97/67.

49 În ceea ce privește sarcina de a proba necesitatea de a rezerva poșta transfrontalieră prestatorului acestui serviciu, în vederea menținerii serviciului poștal universal, rezultă din modul de redactare a articolului 7 alineatul (2) din Directiva 97/67 că aceasta revine statului membru care folosește posibilitatea de a proceda la o astfel de rezervare sau, după caz, acestui prestator. Această interpretare este coroborată cu faptul că, în cadrul articolului 86 alineatul (2) CE, statul membru sau întreprinderea care invocă această dispoziție trebuie să dovedească faptul că sunt întrunite condițiile de aplicare a articolului (Hotărârea TNT Traco, citată anterior, punctul 59).

50 Având în vedere tot ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 7 alineatul (2) din Directiva 97/67 trebuie să fie interpretat în sensul că permite statelor membre să rezerve poșta transfrontalieră prestatorului serviciului poștal universal numai în măsura în care acestea stabilesc

— că, în lipsa unei astfel de rezervări, ar fi împiedicată prestarea acestui serviciu poștal universal sau

— că respectiva rezervare este necesară pentru ca acest serviciu să poată fi prestat în condiții acceptabile din punct de vedere economic.

Cu privire la cheltuielile de judecată

51 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (camera întâi) declară:

Articolul 7 alineatul (2) din Directiva 97/67/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 1997 privind normele comune pentru dezvoltarea

pieței interne a serviciilor poștale ale Comunității și îmbunătățirea calității serviciului trebuie să fie interpretat în sensul că permite statelor membre să rezerve poșta transfrontalieră prestatorului serviciului poștal universal numai în măsura în care acestea stabilesc

— că, în lipsa unei astfel de rezervări, ar fi împiedicată prestarea acestui serviciu poștal universal sau

— că respectiva rezervare este necesară pentru ca acest serviciu să poată fi prestat în condiții acceptabile din punct de vedere economic.

Semnături